

Praktijkillustratie

Een Werkplaatsleerteam in de praktijk

Werkplaats Onderwijsonderzoek Amsterdam

Wat

Binnen de Werkplaats Onderwijsonderzoek Amsterdam doen 11 leerteams onderzoek naar diversiteit binnen hun school. Het accent ligt op processen in en om de klas. Hoe doe je recht aan verschillen tussen leerlingen en wanneer handel je hoe en waartoe? In deze praktijkillustratie beschrijven we de werkzaamheden en de doelen van het leerteam Hoogbegaafdheid op de 4e Montessorrischool De Pinksterbloem.

Wie

Het leerteam Hoogbegaafdheid bestaat uit twee plusklasleerkrachten (onderbouw en midden/bovenbouw) die inhoudelijke input geven vanuit hun

specifieke kennis, drie leerkrachten (onderbouw, middenbouw, bovenbouw) die de koppeling maken tussen wetenschappelijke kennis en hun specifieke praktijkervaring, een LIO-student/onderzoeker die het onderzoek uitvoert, en een coördinator, die zorgt voor de verbinding met de Werkplaats en de grote lijnen bewaakt. Daarnaast werkt het leerteam nauw samen met een onderzoeksbegeleider van de Hogeschool van Amsterdam, een onderzoeksbegeleider van de Universiteit van Amsterdam en een onderzoekscoördinator van het bestuur van STAIJ (Stichting Tussen Amstel en IJ), waar de Pinksterbloem onder valt. Indien nodig werkt het leerteam incidenteel samen met externe hoogbegaafdheidexperts.

Werkwijze

Het Werkplaatsleerteam werkt, afhankelijk van het doel, in verschillende samenstellingen. Het overkoepelende begaafdenbeleid is iets waar het hele schoolteam aan werkt. Jaarlijks worden speerpunten opgesteld die gedurende het jaar worden uitgewerkt. Hierbij wordt altijd de relatie gelegd tussen de meest recente wetenschappelijke literatuur en de praktijk op de school. Iedere bouw heeft één leerkracht die functioneert als leerkracht-onderzoeker/ expert.

Het leerteam komt minimaal drie keer per jaar een middag bij elkaar met alle participerende leerkrachten en onderzoekers. Er staan verschillende onderwerpen op de agenda. Het leerteam bespreekt het lopende onderzoek, stelt de onderzoeksagenda op voor het komende jaar, inventariseert knelpunten en mogelijke oplossingen, en bespreekt de selectie van leerlingen voor de plusklas. Ook bespreekt het team de kennis over diversiteit die andere Werkplaatssscholen hebben opgeleverd en wordt bekeken welke onderzoeksresultaten, die in de Werkplaatsbijeenkomsten worden gedeeld, relevant zijn voor onze school. Zo maakt het team gebruik van inzichten uit onderzoek van andere scholen over het vergroten van betrokkenheid, het omgaan met meertaligheid en Funds of Knowledge. Door deze kennis toe te voegen aan de eigen kennis over de hoogbegaafde leerlingen, zijn er nieuwe inzichten ontstaan voor de eigen schoolpraktijk.

Daarnaast werken teamleden regelmatig in een kleinere setting samen aan onderzoek, interview, casusbespreking, kennisvergaring, observatie en evaluatie. Ook kennisdeling is een vast onderdeel van de activiteiten van het leerteam. Het team

verzorgt, afhankelijk van de vraag, bijvoorbeeld een studiedag voor het team of voor een bouw, en de coördinator geeft jaarlijks voorlichting aan andere scholen. Ook verzorgde de coördinator bijvoorbeeld een workshop/lezing op de conferentie Begaafdheid voor het primair onderwijs van de gemeente Amsterdam.

Doelen

Het Werkplaatsteam werkt aan de volgende doelen:

- Een onderzoeksagenda opstellen aan de hand van knelpunten in de praktijk.
- Praktijkonderzoek opzetten over het thema cognitieve diversiteit in de school.
- De onderzoeker (vaak een LIO) ondersteunen bij de onderzoekscyclus.
- Recente wetenschappelijke inzichten vertalen naar de praktijk.
- Kennis op het gebied van hoogbegaafdheid vergaren en delen.
- Leerkrachten ondersteunen door observaties uit te voeren en advies te geven.
- Beleid ontwikkelen.
- Voorlichting geven over begaafdheid in het primair onderwijs.

Inhoud

Inhoudelijk richt het Werkplaatsleerteam zich op passend onderwijs voor hoogbegaafde kinderen. Jaarlijks evalueert het leerteam het begaafdenbeleid van de school en worden de verbeterpunten besproken. Op basis van deze verbeterpunten formuleert het leerteam een onderzoeksvraag. Door middel van praktijkonderzoek wordt nagegaan hoe het verbeterpunt het beste kan worden aangepakt op de school. Deze onderzoeksvraag komt op de onderzoeksagenda van de school, die beschikbaar is voor LIO's; zij kunnen zich hiervoor inschrijven. De school neemt vervolgens contact op met een vierdejaars student die zich wil verdiepen in de onderzoeksvraag.

Dit jaar ligt de focus op groep 7 en 8, omdat het team daar een knelpunt signaleerde. Zowel uit de leerkrachten- als uit de leerlingenevaluatie bleek dat de begeleiding van hoogbegaafde leerlingen in deze laatste twee leerjaren minder goed verloopt dan de jaren ervoor. Het vermoeden bestond dat dit onder andere te maken heeft met het feit dat de lesmethodes niet verder lopen dan het niveau van groep 8, terwijl deze kinderen dat niveau doorgaans eind groep 6 al behalen. Daarnaast gaven leerkrachten aan dat het voor de zeer begaafde leerlingen, naarmate zij verder komen in de basisschool, steeds moeilijker wordt om samen te werken met de gemiddelde leerlingen. De verschillen worden te groot. Het niveauverschil tussen 'de gewone leerling' en 'de zeer begaafde leerling' neemt toe naarmate zij ouder worden.

Op basis van deze signalering en mogelijke andere verklaringen is er een eerste onderzoeksvraag geformuleerd. Met een LIO is vervolgens bekeken of er een onderzoeksopzet mogelijk is waarbij ouders, leerlingen en leerkrachten worden betrokken.

In het onderzoeksproces probeert het leerteam wetenschappelijke inzichten uit eerder onderzoek te combineren met zelf opgedane kennis door praktijkonderzoek. Nadat ze dit hebben vertaald naar een concrete aanpak in de praktijk, stellen ze het beleidsplan begaafdheid bij. Wanneer zich weer een nieuw knelpunt voordoet, begint de hele cyclus opnieuw.

Werkplaatsen Onderwijsonderzoek PO

Binnen de pilot Werkplaatsen Onderwijsonderzoek werken basisscholen, hogescholen en universiteiten vanuit een gelijkwaardige positie aan het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs.

Werkwijze Werkplaats Onderwijsonderzoek Amsterdam in beeld

Het doel van de Werkplaats is om door middel van gezamenlijk onderzoek praktijkrelevante kennis te ontwikkelen over een vraagstuk dat onderwijsprofessionals, opleiders en onderzoekers in een grootstedelijke omgeving bindt.

Over de Pilot Werkplaatsen Onderwijsonderzoek PO

De Pilot Werkplaatsen Onderwijsonderzoek PO, waar drie werkplaatsen onderwijsonderzoek PO deel van uitmaken, loopt van juni 2016 tot en met oktober 2019. Via onder andere praktijkillustraties worden aanpakken en ervaringen gedurende de pilot concreet geïllustreerd.

Digitaal

- www.iameducation.nl
- www.poraad.nl/factsheet/werkplaatsen-onderwijsonderzoek-po
- www.nro.nl/onderzoeksprojecten/werkplaatsen-onderwijsonderzoek